

Zadruga.

List za združništvo in kmetijstvo.

Last in glasilo „Zadružne Zveze“ v Celju.

Izhaja vsakega 15. v mesecu. Stane na leto 4 K. Uredništvo in upravništvo je v Celju, Schillerjeva cesta 3. Rokopisi se ne vračajo. Naročnina se pošilja »Zadružni Zvezi« v Celju. Cene inseratov po dogovoru. Interurb. telefon št. 3. Poštnohran. račun št. 72.539. Ponatisi dovoljeni le z navedbo vira.

VSEBINA: V svobodni državi. — Zadružna Zveza kot SHS Poslovalnica s krmili na Štajerskem. — Narod! Deca ti umira! — Žigovanje (štempljanje) bankovcev. — Vprašanje vojne odškodnine v slovenskih krajih. — Obrtni kredit in obrtno združništvo. — Rentabilitetna doklada na posebni pridobinski davek. — Naredbe Narodne vlade SHS v Ljubljani. — Zadružne in gospodarske novice. — Blagovni promet Zadružne Zveze v Celju.

V svobodni državi.

Odkar smo izdali zadnjo številko »Zadruga«, so se izvršile neverjetne, skoro nepojmljive izpremembe. Nemška in avstrijska fronta sta bili koncem oktobra 1918 zlomljeni, naša avstrijska armada se je morala umakniti z italijanske fronte in je poplavila našo domovino, na solunski fronti so Srbi in Francozi prodrli bolgarsko-nemško fronto, centralne države so bile prisiljene ponižno prositi za mir. Premirje je bilo dovoljeno, težke pogoje je ententa naložila Nemčiji in Avstriji, ki sta jih seveda morali sprejeti. Sedaj se pripravljajo mirovna pogajanja.

Toda zgodilo se je še drugo, večje in važnejše. Čehi in Slovaki so proglasili svojo samostojnost, južni Slovani istotako. Bivši cesar Karl je bil odstavljen oziroma se je pod pritiskom odpovedal prestolu, nemški del Avstrije se je proglasil za republiko, istotako Ogrska: Avstro-Ogrska je kot država razpadla.

Na njeno mesto je stopilo pet novih držav: čehoslovaška, nemško-avstrijska, ogrska, poljska in jugoslovanska. Italijanski del Avstrije si vzamejo Lahi, rumunski del Rumunija.

To so nakratko zgodovinski dogodki, ki jih obširno ne bomo opisovali, ker so jih tudi naši čitatelji iz dnevnega časopisja lahko posneli.

Nas zanimajo le še dogodki, ki so se odigrali izza avstrijskega poloma v naših jugoslovanskih deželah: osnovale so se pokrajinske Narodne vlade v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu, Splitu in Novem Sadu, osnovalo se je Narodno Vječe kot vrhovna politična instanca v vseh pod bivšo Avstro-Ogrsko spadajočih jugoslovanskih deželah. To Narodno Vječe je, v spo-

znanju resnosti položaja in v pravilnem spoznanju, da bi ententa težko privolila v pripoznanje samostojne jugoslovanske države, ki bi obsegala samo pod bivšo Avstro-Ogrsko spadajoče dežele, dne 24. nov. 1918 sklenilo državno ujedinjenje teh dežel s kraljevno Srbijo in Črno gorjo v edinstveno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov pod dinastijo Karagjorgievičev in pod regentstvom prestolonaslednika Aleksandra in predstaviteljem srbskega naroda. Srbski narod je združenje z našimi jugoslovanskimi deželami navdušeno pozdravil, srbska skupščina je v svoji seji te sklepe odobrila in s tem je bila dosežena vroča želja vsega jugoslovanskega naroda: enotna, edinstvena, svobodna država Srbov, Hrvatov in Slovencev je bila ustanovljena. Kot politična enota pojde ta država po svojih zastopnikih na mirovno konferenco, pojde tja kot zaveznica entente, zakaj dne 19. dec. je bila imenovana skupna centralna vlada za celo državo in enotna mirovna delegacija za isto. Manjka do danes samo še eno: priznanje svobodne jugoslovanske države s strani entente. Upamo, da bo tudi to kmalu izrečeno.

Danes smo torej v svoji svobodni Jugoslaviji, po kateri smo kopneli, o kateri smo sanjali desetletja. Naša sreča, naša svoboda še sicer ni popolna: zakaj Lah je zasedel velik del slovenskih in hrvatskih pokrajin v Primorju, na Kranjskem in v Dalmaciji; storil je to v smislu neke londonske pogodbe, s katero so Francozi in Angleži leta 1915, ko so bili v stiski, Lahom pripoznali, da bodo pri sklepanju miru dobili velik del naših slovenskih in hrvatskih krajev zase. Negotovo je danes, kakšen bo izid, zakaj na eni strani tiste londonske pogodbe ni podpisala Amerika, ki ima za srečni izid vojne pač največje zasluge, na drugi strani pa bi pomenilo ugrabljenje našega ozemlja po Lahih vedno novo vojno nevarnost med nami in Lahi tudi v bodoče.

Tudi Nemcem in Madžarom se seveda cede sline po naših pokrajinah in hočejo na Koroškem, Štajerskem in Ogrskem velike dele našega naroda spraviti pod svoje države. Tozadevno pa nam ni treba imeti

posebnega strahu, zakaj ne dvomimo, da bo nam ententa napram Nemcem in Madžarom, ki so bili sovražniki entente, priznala vse naše ozemlje.

V gospodarskem oziru pomeni za nas svobodna jugoslovanska država naravnost odrešenje. Zakaj ne samo, da so nas Nemci in Madžari ter Lahi v bivši Avstro-Ogrski politično tlačili in mučili, ampak tudi v gospodarskem so nas izkoriščali in šikanirali v najhujši meri. Kar smo dosegli v gospodarskem oziru, smo dosegli z našo vztrajnostjo, žilavostjo in pridnostjo. V prvi vrsti se je naša samopomožna organizacija, naše kmetijsko, denarno in drugo združništvo vključilo temu, da so nam Nemci, Madžari in vlada ob vsaki priliki metali polena pod noge, da so na vse kriplje skušali zadrževati naš razvoj, povzpela na višek, kakoršnega menda ni dosegel noben jugoslovanski narod. Tudi med drugimi Slovani so nas nadkrilili le še Čehi.

Sedaj je naša pot prosta; kvišku srca in junaško naprej po poti, katero smo hodili doslej, samo da bomo stopali sedaj, neovirani in svobodni, z veliko večjimi in mogočnejšimi koraki.

Vse naše jugoslovansko združništvo v državi SHS se mora koncentrirati in ni daleč čas, ko bo tako poenoteno in mogočno organizirano naše združništvo predstavljalo enega najmogočnejših činiteljev vsega našega gospodarskega življenja.

Zadružna Zveza kot SHS Poslovalnica s krmili na Štajerskem.

Narodna vlada SHS v Ljubljani je imenovala Zadružno Zvezo v Celju za uradno Poslovalnico s krmili na Štajerskem. V njen delokrog spada nakup in prodaja sena, slame, otrobov in vseh močnih krmil za celo slovensko Štajersko. Vsaka privatna kupčija s temi predmeti je prejkoslej prepovedana. Za poslovanje pri Poslovalnici je nastavljen Zvezin tajnik gosp. Janko Lešničar.

Narod! Deca ti umira!

Prelestna od lepote in bogastva je širna zemlja tvoje mlade države, željno pričakovane, z blaženstvom dočakane. Za koga bo lepota in bogastvo, ko zarod gine?

Narod, v naši Srbiji nam naša deca umira!

Krut, nenasiten sovrag je gospodaril po deželi, mesaril in plenil. V samem Belgradu osemstisoč sirot veka za roditelji! In nima ne obleke, ne perila, ne obuteli, ne postelje, niti ni ondukaj zalog in prilike, ji nabaviti tega. Zima pa huda, ko nedostaje kuriva in razdejanje ceste in železnice ovirajo dovoz.

Tam nam deca umira.

Mi smo trpeli za vojno in še trpimo in vsepovsod je nepregledna škoda, ki nam jo je v živo prizadela na našem zarodu vojna. Ali ta hip ni v naši mili prostrani domovini hujše slike, nego je stiska naše srbske dece za oblačila in perilo.

Dajte, pomagajte z blagom in denarjem!

Mi, katerim so ostali neporušeni domovi in nam ni bilo treba begati po tujem svetu, katerim je deca milijena zdrava prebila vse te strašne dni, zahvalimo naklonjeno nebo in dajmo, da se odkupimo usodi.

Mi drugi, ki so nam še mokre oči in nam še krvavi srce za predragimi svojci, za ljubim domačim ognjiščem, za najenim blagom — neusmiljeno si nas bičala, vojna nakazen! — mi poznamo gorje srca in bedo telesa, nam ni treba šele poziva, da pomoremo iz svoje revščine.

Oni pa, ki nam je vojno gospodarstvo rodilo in množilo blagostanje, dajmo z obema rokama, dajmo zvrhano, da bo blažena in blagrovana naša svojina!

Kateri smo — hočeš, nočeš, moraš — žrtvovali tisočake za vojna posojila — suženjske verige so se nam kovale iz njih — žrtvujmo drage volje še za naš naraščaj, temelj svobodne, srečnejše bodočnosti!

Kateri nismo imeli, da damo za vojna posojila, imeti moramo zase, za naše sirotke v naši Srbiji — njih beda je naša beda!

Tisočero se nam bo obrestovalo, zakaj bogastvo ni v mrtvih stvarih, bogastvo je v narodu.

Naša deca nam umira, pomoč je nujna!

Pomoč je nujna: narod, nismo te vprašali naročiti smo obutel — ne boš je ostal na dolgu!

Že pobira narodno ženstvo po Ljubljani blago in denar, nobena vrata naj jih ne odslove praznih rok! Po vsej domovini zbirajte, prispevajte, pošiljajte! To pot veste komu: Narod sebi! Narodni sveti, organizirajte zbiranje!

Pomoč je nujna — še ta tedeh mora biti zbirka končana in zbrano in nabavljeno blago odpravljeno z varnim spremstvom.

Siročad naša tam doli v naši Srbiji, zaupaj v nas!

V Ljubljani, na praznik narodnega ujedinjenja
dne 14. decembra 1918.

Društvo za siročad:

Janez Kalan, konzist. sv. Franja dr. Tavčarjeva.

Žigovanje (štempljanje) bankovcev.

(Važno za vse).

Te dni se razglasi v »Uradnem listu« naredba poverjeništvu za notranje zadeve in za finance od 3. tm., ki po naročilu kr. ministrstva v Belemgradu odreja žigovanje (štempljanje) bankovcev avstro-ogrške banke. To je prvi korak, da pridemo polagoma — pot je še dolga in trnjeva — spet do polnovrednega denarja. Naše prebivalstvo je pač inteligentno dovolj, da bo samo znalo ceniti njega dalekosežni pomen. Brezprimerne in anarhične draginje, pod katero ječimo, ni zakrivilo samo pomanjkanje blaga, tudi dobičkarji in špekulantje vseh vrst in slojev nimajo vsega na vesti, dober del gre na rovaš dejstva, da sta slaba politika in — vsled tega čisto naravno tudi — slabo finančno gospodarstvo blagopokojne Avstrije spravilo naše bankovce najprej na svetovnem trgu in potem še v inozemskem prometu skoro ob ves kredit. Denar je koncem koncev blago, in kot dobič za slabo blago v prvotnem pomenu besede le toliko dobrega, da je tvoj kupčijski

drug odškodovan po množini, kar nedostaja na kakovosti. tako moraš na slabem denarju vedno toliko pridjati, da pride prodajalec z veliko številko na svoj račun.

Če ozdravimo bankovce, izpolnjen je torej eden predpogojev, dasi ne edini, da ozdravi naše gospodarstvo v obče. Tudi lajik bo pa razumel, da se nihče ne more lotiti te težavne operacije, dokler ne ve, v kakem obsegu je naš trg okužen s slabimi bankovci. Zato je treba najprej ugotoviti dotično celokupno svoto, ali kot bi se tudi lahko reklo, inventirati in zabraniti nadaljni dotok. To se pa da tehnično najlažje in najzanesljivejše izpeljati na ta način, da se vsak »bolan« bankovec zaznamuje z gotovim znamenjem t. j. »žigosa«, kot pravijo Srbi in Hrvati, ali po domače štemplja. Že kot tako je torej žigosanje za celokupnost in za vsakega posebej tako važno, da smemo pričakovati, da se bo prinesla zadnja krona k štempljanju. Za tistega pa, ki je slep ali trmast dovolj, da tega ne vidi ali noče uvideti, bodi pristavljeno še to, da z nežigosanimi bankovci po 20. jan. ne bo mogel niti plačati davkov in drugih dolgov pri državnih in javnih blagajnicah, niti se mu ne bodo taki bankovci svoječasnno zamenjali za dobre domače. Preostaja mu torej edino le up, da bo na Dunaju več dobil. Ne želimo Dunaju nič slabega, dvomimo pa, da bi mogel podkrepiti prizadetim ta up, če je odkritosrčen in vester.

Štempljale bodo nalašč za to imenovane komisije, katerih člani bodo župan (njegov namestnik) in še nekaj drugih zanesljivih oseb, ki jih bode imenovalo okrajno glavarstvo. Te komisije bodo poslovale za eno ali več občin skupaj, ali za odlomke občin po navodilu okrajnega glavarstva. Udeleženci zvedo pravočasno po občinskem predstojniku, v katerem kraju bo poslovala za nje določena komisija. Vse drugo bo kaj jednostavno: izpolniš »prijavo«, kot jo dobiš pri okrajnem glavarstvu ali pri komisiji za par vinarjev, in priloži to prijavo z bankovci vred svoji komisiji, štempljati se mora v tvoji navzočnosti, bankovce pa dobiš takoj vrnjene. Pomagaš si pa lahko tudi na ta način, da izročiš bankovce denarnemu zavodu, o čemur bo še govoriti.

Na dan torej z bankovci, posebno tudi Vi, naši kmetovalci, ki čepite na njih zares, kot bi bili čisto zlato in ki ste s tem nezmiselnim in negospodarskim ravnanjem mnogo zakrivili, da je Avstriji vsake kvarte zmanjkalo bankovcev in da je morala vsled tega oskrbeti si novih, kar je zlo še povečalo. Dajte si vsaj sedaj dopovedati, denar je blago, čim več ga je, tem manj je vreden.

Proč s tisto nezaupnostjo, ki ste jo gojili — s pravico ali ne, se danes ne bomo menili — do prejšnje državne uprave. Danes Vas pozivlja Vaša lastna, domača vlada, ki ne dela za tujca ali celo za sovražnika, marveč za Vas in nima nobenega drugega namena,

nego speljati voz denarnega gospodarstva iz jarka, ki v njem tiči napol polomljen, spet nazaj na cesto in potem do kolarja in kovača.

Nič se Vam ne bo zgodilo. Celo zvedavi davčni oblasti je izrecno prepovedano stikati po svotah, ki se jih prinese žigosati; zatisniti bo morala obe očesi. Tudi vsem tistim, ki so zaposleni pri žigosanju, je zaukazana stroga molčečnost. Vlada zatrdno pričakuje od njih razsodnosti in čuta odgovornosti, da se bodo ravnali po tem predpisu. Če bi se pa le kdo spozabil in kaj izdal, naznanite ga brez ozira na levo in desno okrajnemu glavarstvu, kaznovan bo, da si bo zapomnil!

Sicer Vam pa naredba — kakor rečeno — omogoča, da se izognete komisiji. Poidite k denarnemu zavodu, (hranilnici, banki) do katerega imate zaupanje in ki bote o njem zvedeli, da sme sam štempljati bankovce, in dogovorite se z njim, da preštemplja tudi Vaše. Ne dvomimo, da Vam bodo šli v skupnem interesu kolikor mogoče na roke.

Slednjič še par besedi na naslov tistih, ki jih bo glavarstvo poklicalo, da sodelujejo pri žigosanju, t. j. na »zaupnike«, kot jih imenuje naredba. Da se bodo posvetili svojemu poslu z vso vnemo in vestnostjo, ki jih zahtevata skrajna važnost in nujnost žigosanja, ni treba; da bi se jih še posebej opozorilo. Če tudi je pa javna uprava pripravljena, da jim povrne izredne stroške, ki bi jih jim povzročili posli žigosanja, apeluje vendar na njihovo domorodstvo, da se po možnosti odpovedo [prostovoljno ti odškodnini. Ne stojimo ravno slabo — zapravljati pa tudi ne smemo! Naj prodre končno v vse sloje spoznanje, da daš sebi, kar daš javnosti, spoznanje, ki odlikuje zrele narode in ki se pri nas ob prejšnjih razmerah ni moglo razviti, ki naj jo pa tem bolj gojimo sedaj.

Vprašanje vojne odškodnine v slovenskih krajih.

Določeno je že, da ima Nemčija povrniti vojno škodo Franciji, Belgiji in Srbiji. Ostalo pa je do danes še nerešeno vprašanje: kdo bo povrnil vojno škodo, povzročeno po vojnih dogodkih na slovenski zemlji, zlasti na Primorskem. Nadalje je treba rešiti tudi vprašanje, kaj bo s škodo, ki so jo napravile razdivjane tolpe centralnih držav v etapnem prostoru in v zaledju, in kdo naj povrne vso ono ogromno škodo, ki so jo trpeli pregnanci, interniranci, ponedolžnem obsojeni, rodbine justficiranih itd. Tu se gre za ogromne svote, katerih naša mlada država ne bo mogla sama prevzeti, zato je treba pravočasno iskati vir, iz katerega naj se črpajo tozadevni izdatki.

Kar se tiče obnovitve po vojni uničenih krajev na slovenski zemlji, je treba vpoštevati dejstvo, da so ti kraji pripadali bivši Avstriji. Vsled tega se v zahtevah entente ti kraji niso omenjali, ker se je zaveznikom zdelo samo ob sebi unevno, da ima Avstrija vojno škodo na svoji zemlji trpeti iz svojega. Kljub temu so se pa že

takrat pojavljala mnenja, ki so z ozirom na to, da se gre za slovensko zemljo in pa z ozirom na to, da bi bila stara Avstrija financijelno težko v stanu obnoviti te kraje, propagirala misel, naj bi se ustanovil internacionalen fond, iz katerega naj bi se ti kraji obnovili.

Danes pa je položaj bistveno drugačen. Ravno kraji, ki so po vojni največ trpeli, so danes sporno ozemlje med Jugoslavijo in Italijo. Ne da bi hoteli prejudicirati vprašanju, komu imajo ti kraji pripasti — samo ob sebi je umevno, da stojimo neupogljivo na stališču, da ima pravico do vsega slovenskega ozemlja z Gorico in Trstom vred samo Jugoslavija — se nam je vendar baviti z možnostjo, kaj naj bi bilo s povrnitvijo vojne škode v enem kakor v drugem slučaju.

Ker se danes zastopa načelo, da je bila od strant centralnih držav zapričeta vojna pregreha na vsem človeštvu, vsled česar je dati človeštvu tudi polno zadoščenje, moramo tudi mi stati na stališču, da imajo krivci povrniti vso škodo onemu prebivalstvu, ki je brez svoje krivde trpelo po vojnih dogodkih. Mi Jugoslovani nismo imeli z vojno ničesar opraviti. Začela se je brez nas in proti nam, kakor pričajo brezštevilne persekucije v začetku in tekom vojne. Specijelno mi Slovenci smo bili žrtev nemškega imperijalizma, ki se nikdar nismo strinjali z vodilno politiko avstrijske vlade v tej vojni, marveč smo s pasivno resistenco in neumorno skrivno agitacijo pospešili konec vojne in pripomogli po svoji moči ententi do zmage. Čutili smo se kot zaveznike proti centralnim državam se borečih sil in smo danes tudi na zunaj pod staroslavnim grbom Karagjorgjevičev združeni z entento.

Ker tako Italija kakor Srbija pripadata isti zavezniški skupini, se juridično položaj glede povračila škod v zasedenem ozemlju ne more bistveno izpremeniti, pa naj bi bila končna rešitev v tem spornem vprašanju kakoršnasikoli bodi. V vsakem slučaju bodo te zemlje združene z državo, ki se je bojevala proti centralnim, z državo, ki je končno ostala zmagovita, in ki ima vsled tega pravico za svoje državljane zahtevati od nasprotnika povračilo one škode, katero je povzročil s svojim krivičnim dejanjem.

Dolžnost Jugoslavije je tedaj, na mirovni konferenci zahtevati povračilo vojne škode za vse kraje, ki bodo v končnem zaključku mirovnih pogajani združeni z Jugoslavijo, od Nemčije in onih narodov, ki so v Avstriji pričeli z vojno, to je avstrijskih Nemcev in Madžarov.

Šele v drugi vrsti, ako bi plačilna moč teh za škodo odgovornih činiteljev ne zadoščala, bi bilo sprožiti misel o ustanovitvi mednarodnega fonda, iz katerega naj bi se ta škoda povrnila.

Nadaljno vprašanje je, kdo naj povrne škodo, ki so jo napravile avstro-ogrške in nemške čete same na lastni zemlji. Tudi to vprašanje ni težko rešiti. Notorično dejstvo je, da so bili tisti, ki so po naših slovanskih krajih kradli, ropali plenili in požigali s pravo slastjo, baš nemški in madžarski vojaki, predvsem pa njihovi oficirji, ki so celo navajali vojaštvo k takim činom, češ, gre za veleizdajalske Slovane. Ne bomo trdili, da se je morda tu pa tam tudi zgodil slučaj, da se je v vojni razdivjanosti tudi kak slovanski vojak pregrešil proti svoji lastni krvi, toda v enem kakor v drugem slučaju je kriv vsemu temu sistem, je bilo krivo vodstvo armad, to pa je bilo v rokah nemških in madžarskih! Vsled tega je samo zahteva pravčnosti, ako se naloži tudi povračilo tudi takih škod krivcem v povračilo.

Mi se ne moremo postaviti na stališče, da bi za taka dejanja morali odgovarjati storitelji, to je posamezni častniki ali vojaki, ki so plenili ali požigali ali napravili kako drugo škodo. Čim je ugotovljeno, da je vzrok tej škodi brezmejno sovraštvo nemštva in madžarstva proti Slovanom, proti katerim je bila vojna v glavnem naperjena in katere naj bi bila vojna popolnoma strla, je tudi jasno, da je za škodo odgovoren moralni povzročitelj, ki naj potem, če hoče, išče regresa pri pravem storitelju. Ako bi stali na stališču, da ima škodo povrniti v vsakem slučaju dotičnik, ki jo je svojevoljno povzročil, je jasno, da bi morda v desetisoč slučajih komaj v enem mogli ugotoviti kriveca.

Prav tako pa je tudi jasno, da imajo Nemčija, Avstrijska Nemčija in Madžarska povrniti tudi ono škodo, ki je bila povzročena po persekucijah vsled političnega mišljenja. Žrtve takih persekucij so bili izključno le Slovani, kar že samo ob sebi dokazuje, da so bili v zvezi z vsemi drugimi vojnimi čini centralnih držav. Sicer je dolžnost povračila teh škod po odpravi absolutističnega sistema pod pritiskom parlamenta avstrijska vlada že priznala, toda popolnoma v nezadostni meri. Mi se z delno odškodnino ne moremo zadovoljiti. Dati se mora nedolžnim žrtvam polno zadoščenje, v kolikor je to sploh mogoče. Duševnega trpljenja tem žrtvam itak ne more nihče z denarjem poplačati, kakor tudi neštevilnim rodbinam ni mogoče povrniti nenadomestljive izgube, kojo so trpele, ko jim je razdivjano nemštvo obešalo roditelje. Toda kar je mogoče, to naj se stori in pri tem naj ne bodo merodajna določila avstrijskega državljianskega zakona. Tem žrtvam naj se ne plača storjene škode, ampak tudi odišli dobiček in prisodi naj se jim primerni znesek za prestando duševno trpljenje.

(Po »Slov. Nar.«)

Obrtni kredit in obrtno zadružništvo.

(Poročilo g. Janka Lešničarja na obrtnem shodu v Celju.)

Govoriti mi je danes o obrtnem kreditu. Razpravljaj bom o njem, v kolikor spada v okvir obrtnega kreditnega zadružništva, skušal bom obrniti Vašo pozornost v prvi vrsti na podpora in širjenje že obstoječega, dalje pa tudi na ustanavljanje novega.

Malo čudno se zdi morda marsikomu med Vami, da govori na obrtnem zborovanju o obrtnem kreditu uradnik po veliki večini kmečke zadružne organizacije, uradnik, ki je tudi po svojem gospodarskem političnem naziranju izrazit agrarec. Znamenje je to, da je kmečko zadružništvo zrastle pri nas in drugod do velike višine in gleda že na lepe uspehe, dočim so obrtniki šele v začetku tega razvoja. Nikoli pa ni bilo na Slovenskem visokih plotov med kmetijo in obrtnijo, zato je upravičeno, da pomagamo drug drugemu in pokazala je Zadružna Zveza v Celju tudi že v praksi, da cilje obrtnega kreditnega ter produktivnega zadružništva rada pospešuje in v treznih mejah podpira.

Šestdeset let je tega, kar je hotel Nemeč Schulze-Delitsch združiti nemško obrtništvo v gospodarske zadruge, da je reši gospodarske propasti in nazadovanja. Toda njegovih idej so se oprijeli kmetovalci in obrtno kreditno zadružništvo je ostalo nezatno do današnjega dneva. Glavni povod temu je to, da je med kmetovalci več gospodarske enakosti in solidarnosti, dočim je med obrtni-

štvom konkurenčna nevoščljivost in ljubosumje zelo in preveč ukoreninjeno ter ovira razvoj zadružnih podjetij. Dalje je pa tudi vodstvo zadrug, ki se pečajo z obrtnim kreditom, že zdatno težavnejše in bolj zamotano, tako da je težje dobiti sposobnih ter vnetih mož in je širjenje takih zadrug združeno z znatnimi personalnimi ovirami.

Zadružna Zveza v Celju je ustanovila že več obrtnih kreditnih zadrug. Skušnje, ki smo jih imeli s temi zadrugami, so vodilo tudi mojim današnjim razmotrivanjem.

Da je do ustanovitve teh zadrug prišlo, je bilo merodajnih več razlogov. Naravno bi bilo, da bi se obrtniki na deželi priklopili rajfajzovkam, po mestih raznim obstoječim velikim posojilnicam. Rajfajzovke za obrtni kredit niso pripravne, deloma vsled tega, ker ne smejo delati z menicami, deloma vsled tega, ker skoraj nikoli nimajo poslovdij, ki bi posebne kreditne zahteve občinstva razumeli ter vedeli voditi s strankami komplcirane tekoče račune. Skušala se je po Nemčiji ustanavljati posebna zadruga rajfajzovega sistema za obrtništvo. Ta prilagoditev se je izkazala za neumestno, ker zahtevajo rajfajzovke neomejeno jamstvo in če tega ni, je kreditna podlaga zadruga docela nedostatna. Po mestih se je zopet izkazalo, da posamezne velike posojilnice niso zmogle pravega razumevanja, dejal bi, bratske pomoči za obrtnika. Kdor že sedi na mehku, ne rabi po navadi kredita. Tako je došlo do ustanovitve posebnih, naravnost stanovskih obrtnih kreditnih zadrug z omejeno zavezo.

Te zadruge so pritegnile doslej vsaka zase majhen krog obrtnikov v svoje poslovanje. No, kakor magnati pri bankah in velikih zadrugah, tako so pokazali za te zadruge malo razumevanja premožnejši obrtniki sami po starem geslu: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal. Z malo izjemami jim je prav malo mar do tega, kako si dobe njih stanovski tovariši, ki so začetniki ali pa rabijo za obrat kredit, potreben denar. Vsled tega imajo te zadruge visoke dežele in malo vlog, katere bi lahko posojali naprej. Njih elastičnost je mnogo manjša kot bi lahko bila. V tem oziru bo pač treba precejšnje remedure, precej več stanovske skupnosti in samozavesti!

Vojska je odpravila takozvani »liferanten kredit«. To je sicer naučilo marsikaterega netočnega plačnika med obrtniki, točno plačevati. Marsikateremu pa je ravno to zavilo vrat, ker ni imel denarja ne za surovine, ne za stroje. Po vojni bodo razni grosisti nedvomno odprli svoje črne bukve in mnogi ljudje bodo zopet hoteli obrtnikom ostajati dolžni. In tu bo treba občinstvu povedati: ni dražjega in ni slabšega kredita za obrtnika, kakor je »liferanten kredit«. Obrtnik naj bi iskal kredita pri svoji obrtni kreditni zadrugi in ta bi naj plačala njegove dobave. Kupoval bode nedvomno bolje in ceneje. In vidim tu že enemu ali drugemu članu vaših načelstev vprašanje na ustih: Kaj pa je s poroštvom za take kredite? Kdo bo dal posojilo začetniku, ki je morda prišel z malim kovčegom, najel si na up sobico za obrt in bi rad obratoval? Ne priporočam tu lahkomišljenosti, dvoma pa ni, da bodo tovariši obrtniki takim začetnikom in takim že nastanjenim obrtnikom, ki so delavni in trezni, vedno dali pri zadrugi mal kredit. Skušnja nas namreč uči, da so mali ljudje spravili naše zadruge še malokrat v škodo in težave, pač pa navidezni poštenjaki v gosposkih suknjah. Zato kaže, ako je možno, ustanavljati obrtne kreditne zadruge za male okoliše, kjer se pozna vsakega človeka in kjer je dana tudi možnost za poznavanje

značajev. Ker je riziko vendarle pri teh kreditih malo večji, celo tudi malo dražji, ne da se pa preceniti dobrodelnosti takih kreditov za posameznika kakor za splošnost.

Stara naša avstrijska država je za podporo takih obrtnih kreditnih zadrug ustanovila pri ministerstvu za javna dela poseben urad za obrtniški kredit. Dobrot tega urada smo bili Slovenci le malo deležni, dasi se spominjam, da je znani nemški zadrugar Wrabetz pripovedoval pred vojno na nekem dunajskem zadružnem zborovanju, da je ta urad posameznim zadrugam kredit naravnost vsiljeval. Častiti zborovalci bodete znabiti drugačnega mnenja. Jaz za svojo osebo pravim, da od države ne rabi obrtništvo nobene miloščine, pa tudi ne nobenih posojil. Bolje kot s takimi podporami se skrbi za obrtništvo s tem, da se mu dajo vsa javna dela, bodisi za armado, bodisi za civilno upravo. Za prevzete javnih del ne boče težko niti riskantno iskati in dati kredita. In konečno se mora vedno in vedno ponavljati, da je izvrstna strokovna naobrazba za vsakega obrtnika in za vsako njegovo kreditno organizacijo eno od najboljših jamstev. In od nove naše države zahtevamo, ne prosimo, da bo z vsemi močmi za strokovno izobrazbo obrtništva skrbela.

Bavil bi se še v zvezi s tem nekoliko s surovinskimi in produktivnimi zadrugami.

Gospodarski pomen surovinskih zadrug tiči seve v tem, da skupni nakup pocenjuje surovine in zboljšuje kakovost istih. Tvrdke, ki bi posameznemu obrtniku brez posebnih garancij ne hotele dobavljati ali pa bi dobavljale drago, dobavljajo rade surovinski zadrugi, ker so si sigurne hitrega in točnega plačila. Poleg tega obrtniku, ki je član surovinske zadruga, ni treba doma držati zalog surovin, ker dobi iste vsak čas pri zadrugi.

Take vrste zadrug se imajo držati dveh principov: prvič prodaje po reelnih dnevnikih cenah, pri čemur se dobiček kakor pri konzumnih zadrugah razdeli v razmexju z odjemom blaga in drugič, da oddajejo blago le proti gotovini. Zadruge, ki so grešile proti drugemu principu, so po navadi poginile.

Iz mojih izvajanj izhaja jasno: Obrtne samopomočne zadruge naj dajejo članom kredit v denarju, a nikoli v blagu.

Poskusili smo pri Zvezi tudi s produktivnimi zadrugami. Za enkrat samo za vojaške dobave. Poslovni uspehi so bili pri čevljarskih zadrugah nad vse povoljni. Krojači so izhajali slabše. Ne morda, ker bi bila prilika za zaslužek manjša, ampak ker so bili zadružniki tatovi in roparji v lastnem podjetju. Naše skušnje s temi zadrugami bi se dale takole ugotoviti: Za takaj podjetja, ki nosijo pravzaprav le ime zadruga, ker se omejujejo na gotovo število članov, je dana gospodarska prosperiteta le v slučaju, da imajo javne, sigurne dobave ali pa se bavijo s predmeti, za katere imajo takoj spočetka velik krog odjemalcev. Kakor smo že zahtevali zgoraj, mora država dati nabave na pr. čevljeve, montur, vojaškega perila, mobilij etc. obrtnikom; v takih slučajih bi bile ustanovitve produktivnih zadrug priporočljive, ker jačijo kredit podjetju in nudijo vladi večjo garancijo za delo. Odvisno pa je veliko, če ne vse, od oseb, ki se takega dela lotijo. Treba je tudi tu ljubezni do stvari in veliko energije napram zadružnikom. Začetek je težek; ampak stan, ki ne bi zmozel iz svojih vrst mož, delujočih požrtvovalno in vztrajno za njegov napredek, je posvečen smrti.

Iz teh kratkih izvajanj bi sledilo:

1. Ustanovitev obrtnih kreditnih zadrug za gojenje obrtniškega obratnega kredita je priporočljiva. Ker take zadruge že obstoje, kakor na pr. v Celju in Šoštanju, je stanovska dolžnost obrtnikov, da v te zadruge vlagajo svoje prihranke in se izključno njih poslužujejo pri kreditih.

2. Javne dobave se naj oddajo izključno obrtnikom, da se pospešuje zlasti napredek obrtnega produktivnega združništva. Dela se naj oddajajo potom javnih razpisov.

Rentabilitetna doklada na posebni pridobninski davek.

Po § 3 ces. nar. z dne 28. avg. 1916 se mora rentabilitetna doklada na posebni pridobninski davek vedno predpisati s posebnim plačilnim nalogom in jo je treba vplačati tekom 14 dni po dostavitvi. Ker pa je v istem paragrafu stavek „v bodoče treba vse vojne doklade vplačati obenem z rednim davkom“, in ker tudi § 4 predpisuje, da „v ostalem se imajo glede vojnih doklad vporabljeni določbe o direktnih davkih“, je zahteval osrednji davčni urad dunajskega mesta dozdej vplačilo rentabilitetne doklade, če plačilni nalog za dotično leto še ni bil dostavljen, na podlagi prejšnjega leta obenem s četrtletnim obrokom posebnega pridobninskega davka.

Prvo dunajsko konzumno društvo je vložilo proti eksekutivnemu opominu, kateri je dobilo ob tej priliki, priziv, kateri pa je c. kr. fin. dež. ravnateljstvo, ki se je postavilo na stališče prve inštanice, zavrnilo. C. kr. fin. ministerstvo pa je z odlokom z dne 24. aprila 1918 št. 142258/17 ponovnemu prizivu ugodilo in razveljavilo izpodbijane rzsodbe ter na njih podlagi izdane opomine glede še ne odmerjene rentabilitetne doklade za l. 1917 in 1918, „ker po § 13 odst. 1 ces. nar. od 28. avg. 1916, drž. zak. 280, se mora rentabilitetna doklada plačati v 14 dneh po dostavitvi plačilnega naloga in sicer naenkrat in brez ozira na postavne plačilne obroke, veljavne za davek.“

Društvu se je moralo vrniti nad 100.000 K davka, ki ga še ni dolgovalo.

Ta odlok bo morda za marsikatero zadrugo važen.

Naredbe Narodne vlade SHS v Ljubljani.

Naredba poverjenistva za prehrano o najvišjih cenah za žito, fižol in krompir.

Žitni zavod v Ljubljani plačuje kmetovalcem za oddano žito, fižol in krompir naslednje prevzemne cene za en kilogram: pšenica 1 K, rž 1 K, ječmen 1 K, oves 1 K, koruza 1 K, ajda 1 K fižol 2 K, krompir 60 vin. Te cene veljajo le za zdravo blago, ki se odda prostovoljno. Za blago, ki se odvzame s silo, se zniža prevzemna cena za 50 odstotkov. Dosedanje prevoznice za pošiljanje žita, mlinskih izdelkov, sočivja in krompirja se razveljavljajo; odslej veljajo le prevoznice, ki jih izdaja žitni zavod v Ljubljani.

Poziv zadrugam!

Narodna vlada SHS v Ljubljani, poverjenistvo za finance (Poljanska cesta št. 2) pozivlje v njihovem lastnem interesu vse zadruge (posojilnic), ki niso včlanjene pri nobeni domači zvezi (centrali), da čim preje izkažejo poverjenistvu kolikor zanesljivo mogoče ter ločeno po naslednjih kategorijah (a in b) vse njih premoženje, ki je bilo dne 31. grudna t. l. naloženo

a) v avstrijskem vojnem posojilu vseh vrst in emisij;

b) v drugih državnih papirjih, izdanih od bivše avstrijske države.

Če se stanje dne 31. grudna t. l. brez težkoč ne da ugotoviti, izkaži se to premoženje po drugem, nevednemu dnevu kolikor mogoče bližnjem terminu, ta pa v izkazu izrečno označi.

Naredba poverjenistva za prehrano o oddajnih cenah za moko itd.

Za žitni zavod v Ljubljani se določajo nastopne oddajne cene: za 1 kg krušne moke 1 K, za 1 kg otrobov 20 v, za 1 kg ovsene oblode 50 v, za 1 kg bele ajdove moke, kaše in ješprenja 2 K, za 1 kg fižola 2 K 50 v, za 1 kg krompirja 66 v. Pri nadrobni prodaji se smejo zaračunavati pribitki do deset odstotkov.

Naredba poverjenistva za kmetijstvo glede lastninskih pravic do posestev in gozdov prejšnje avstrijske vlade in verskega zaklada:

Na ozemlju, ki spada k državi SHS, so obširna posestva in gozdi, ki so bili last prejšnje avstrijske države in verskega zaklada. sedaj prešli v last, oziroma v upravo Narodne vlade SHS, oddelek za kmetijstvo.

Vse pravice in obveznosti glede teh posestev in gozdov so prešle na državo SHS.

Ta posestva in ti gozdovi so državna last; zato si ne sme nihče lastiti pravic, ki jih doslej ni imel.

Razen Narodne vlade SHS, oddelek za kmetijstvo v Ljubljani, nima nihče pravice, odstavljati uradnike in uslužbenice, ki jih je nastavila prejšnja vlada, ali nastavljanje nove ter se na katerikoli način vtikati v uradne posle doslej nastavljenih uradnikov in uslužbenecv.

Posebno je prepovedano vsako izkoriščanje teh gozdov, v kolikor se ne zloga z dosedanjimi predpisi ali pravnoveljavnimi pogodbami.

Vsem organom, ki imajo skrbeti za javno blaginjo in varnost, se ukazuje, da po svojih močeh in predpisih podpirajo upravitelje državnih gozdnih posestev v njih službi.

Podrobna navodila o upravi državnih posestev in gozdov se izdado pozneje.

Mezde delavcem, zastale zaradi nastopivših razmer, se izplačajo čimprej.

Vojnim invalidom!

Brezvestni ljudje širijo med vojnimi invalidi vest, da bodo le-ti vsled izvršenega državnega preobrata izgubili dosedanje pokojnine, vzdrževalnine, podpore in sploh vso socialno pomoč.

Narodna vlada SHS v Ljubljani se zaveda, da je ena njenih prvih socialno-političnih nalog rešitev zamotanega vprašanja o preskrbi vojnih invalidov, nadalje vdov in sirot po vojaki, padlih v vojni. Da se to vprašanje uredi tako, kakor je nujno in potrebno z

vidika moderne zakonodaje, je treba, da se prej izvrše priprave in poizvedbe. Znano je, da je bil doslej osrednji razvidnostni kataster vseh vojnih invalidov v bivši Avstriji na Dunaju; ta osrednja centrala je tudi vse invalidne pokojnine, vzdrževalnine in razne doklade sama po poštno-hranilničnem uradu na Dunaju nakazovala naravnost upravičencem.

Da se izvrše potrebne informacije in potrebni dogovori o tem, ali je morda dosedanja osrednja centrala voljna, do končne ureditve tega vprašanja še dalje izplačevati že priznane zneske ali ne; da se nadalje ugotovi vsaj približno število slovenskih vojnih invalidov, je treba nekaj časa. Narodna vlada je odločena, vprašanja o preskrbi vojnih invalidov, vdov in sirot temeljito rešiti, ker se zaveda svoje velike naloge v tem pogledu.

Narodna vlada SHS v Ljubljani izjavlja že danes, da bodo njene dotične naredbe prežete z duhom človečnosti, izhajajoče iz načela, da imajo zlasti tisti, ki so v svetovni vojni izgubili zdravje in zmožnost za delo, popolno pravico do preskrbe v največji meri, ki je sploh mogoča.

Zadružne in gospodarske novice.

Uradniška imenovanja pri Zadružni Zvezi. V načelstveni seji dne 28. decembra 1918 je bil imenovan tajnikom Zveze g. Lešničar Janko, blagajnikom g. Kunej Anton, knjigovodjem g. Smodiš Janko; revizije so poverjene gg. Lešničarju in Kuneju. Pri blagovnem oddelku Zveze je nastavljen kot knjigovodja g. Zemlič Jože.

† **Ivan Cankar.** Dne 11. dec. je umrl v Ljubljani največji slovenski in jugoslovanski pisatelj Ivan Cankar, star 42 let. Bil je pesnik tlačenega in ponižanega naroda.

Ovoj in kazalo za letnik 1918 priložimo prihodnji številki.

Slovenska kmetijska družba v Ljubljani se imenuje sedaj dozrajna kmet. družba kranjska. Raztegnila je svoj delokrog na vse slovensko ozemlje.

Mlevske izkaznice so od 7. nov. naprej odpravljene.

Narodna banka v Zagrebu je zvišala delniško glavnico od 5 na 20 milijonov kron.

Češka industrijalna banka v Pragi je zvišala delniško glavnico od 60 na 80 milijonov kron.

Modro galico za škropljenje trt proti peronospori v l. 1919. preskrbi Slovenska kmetijska družba v Ljubljani vsem vinogradnikom v ozemlju Narodne vlade SHS v Ljubljani, če so družbeni udje ali ne, po 8 K 50 v za kg na vseh krajih razdeljevanja, ki se jih toliko ustanovi, da more priti vsak vinogradnik brez imena vredne zamude časa do njih. Ta cena je za celo slovensko ozemlje države SHS enotna in se ne sme nikjer prekoračiti. Vso naročeno modro galico je takoj in naprej plačati. Na naročila brez denarja se družba sploh ne ozira. Preskrbo modre galice jamči družba le tistim, ki jo precej ali vsaj do 1. marca t. l. naroče, dočim bo izvršitev kasneje došlih naročil zelo

dvomljiva, ali sploh nemogoča. Podrobna določila in pojasnila o oddaji modre galice so objavljena v 1. številki letošnjega »Kmetovalca« in se dobi na zahtevo njih ponatis zastoj pri Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani.

Vojne izgube Avstro-Ogrske. Listi priobčujejo statistične podatke o izgubah bivše avstro-ogrske armade. Armada je izgubila na mrtvih, ranjenih in pogrešanih skupaj 4 milijone ljudi. Izmed teh je službeno dognano, da je mrtvih 800.000 mož. Od 310 aktivnih generalov jih je padlo le 8, od 2308 štabnih častnikov jih je padlo le 359, izmed nižjih aktivnih častnikov jih je padlo 3888, dočim jih je izmed rezervnih častnikov padlo 8970. Padlo je v celem pet princev, med temi pa ni nobenega habsburškega ali parmskega princa.

Promet s klavnimi prašiči in teleti je na ozemlju Narodne vlade SHS prost. Tudi oddaja mesa je prosta. Uradno določene cene pa se ne smejo prekoračiti. Kdor jih prekorači, bo strogo kaznovan in se mu odvzame obrtna pravica. Cene so sledeče: Živa teleta prve vrste 6 K, druge vrste 9 K. Svijsko meso sveže 14 K, prekajeno 18 K, plavina in parkljevin 8 K, kranjske klobase 24 K, špeh 22 K, mast 30 K 1 kg.

Cene blagu in tekstilnim izdelkom so na Dunaju padle za 40%.

Hrvatska trgovska banka. Hrvatski listi poročajo, da so hrvatski in srbski člani uprave tega zavoda prevzeli od dunajskih in budimpeštanskih bank večino vseh delnic. Tako je zjamčeno narodnim elementom v vsakem pogledu vodstvo zavoda. Člani uprave so napravili sindikat, h kateremu so pristopili tudi gg. ravnatelj Ivan Hribar, ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar in veleindustrialec Polak.

Cena za mleko je v Mariboru 1 K za liter, drugod po Slov. Štajerskem pa 50 v, oziroma na dom postavljeno 70 vinarjev.

Najvišje cene za klavno živino. V smislu naredbe poverjenišva za prehrano z dne 3. dec. 1918 stane 1 kg žive teže: a) volov: I. kakovost K 4.50, II. kakovost K 4, III. kakovost K 3.75, IV. kakovost K 3.50; b) krav: K 4.10, K 3.70, K 3.50, K 3.30; c) telic in bikov: K 4.30, K 4, K 3.70, K 3.40; č) telet: K 6, K 5.

Začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode se je ustanovila v Ljubljani za vse območje Nar. vlade SHS v Ljubljani.

Prodajati konje, ki jih je kdo dobil proti reverzu, naprej, je prepovedano.

260 milijard odškodnine zahtevajo ententne države od Nemčije za škodo, povzročeno jim po vojni.

Skupna vlada za kraljevino SHS se je osnovala dne 14. tm. v Belgradu. Predsednik je Stojan Protič. Slovenca ministra sta gg. dr. Anton Korošec (podpredsednik) in dr. Albert Kramer.

Vojaške barake. Narodna vlada je razglasila: Povsod, kjer se barake nahajajo, naj jih sprejme županstvo s pomočjo orožništva v varstvo. V kratkem bodo cenjene po organih vlade in se razprodajo potom javne dražbe.

Svoboda snovanja društev, svoboda zborovanja in svoboda kolportaže je proglasila Narodna vlada SHS v Ljubljani.

Preskrbovanje in razdeljevanje sladkorja za slovensko ozemlje je prevzela sladkorna zveza (oddelek podružnice Jadranske banke) v Ljubljani.

Izvoz vina iz ozemlja Nar. vlade SHS je prost.

Izvoz živil iz ozemlja Nar. vlade SHS je prepovedan.

Celjska mestna šparkasa je v tihi likvidaciji.

Gregorijanski koledar se uvede tudi za pravoslavno prebivalstvo v državi SHS z dnem 28. jan. 1918.

Vloge na Narodno vlado SHS v Ljubljani je treba začasno kolkovati kakor pod prejšnjo vlado.

Oddaja sena in slame. Zadrúžna Zveza v Celju je samostojna podružnica ljubljanske Poslovalnice za krmila in sicer za okraje Slovenjgradec, Šoštanj, Gornji-grad, Celje, Vranksko, Laškitrg, Sevnica, Brežice, Šmarje pri Jelšah, Kozje, Rogatec.

Slovenski denar v slovenske posojilnice! Ljudstvo povsod dviga svoj denar iz nemških in nemškutarških šparkas in voršuskas, ker jim ne zaupa svojega denarja. To se posebno opaža v obmejnih krajih, pa tudi v Celju in drugod. Tako je prav! Zakaj bi se mastili Nemci s slovenskim denarjem!

Dva kmetijska tečaja za vojne invalide (en sadjarski in en viničarski) priredi kmetijska šola na Grmu od 15. februarja do 15. oktobra 1919. Tečaja sta brezplačna. V vsak tečaj se sprejme po šest invalidov.

Zadrúžništvo na Norveškem se krepko razvija. Velenakupna družba kmetijskih društev je l. 1917 zvišala promet od 16.700.000 kron na 22.377.000 K. Pripada ji 859 društev z 28.854 člani. Nabavlja krmila, gnojila, stroje in pod. V zadnjem letu je promet z gnojili narasel od 19.400 na 34.200 ton. Družba ima lastni mlin, ki je vreden 1.869.000 kron.

Izvoz slivovke iz Bosne in Hercegovine v ostafo jugoslovansko ozemlje je dovoljen.

Hrvatska zemaljska banka v Osjeku je zvišala deniško glavnico od 20 na 50 milijonov kron.

Znižanje obrestne mere vlog. Vsi bančni zavodi na Slovenskem ter vse hranilnice in posojilnice so potom svojih zvez dne 10. tm. na sestanku v Ljubljani sklenile s 1. januarjem prijaviti obrestno mero od vlog na hranilne knjižice, tekoči račun in žirokonto na 3%. To se je moralo zgoditi, ker trenutno vsled stagnacije v gospodarskem življenju ni koristne uporabe za denarne prihranke.

Ljubljanska kreditna banka je zvišala delniško glavnico od 10 na 15 milijonov kron.

1. december je proglašen za vselej za državni praznik v državi SHS, kot spomin na dan, ko je bila v Beogradu svečano proglašeno ujedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov v edinstveno državo.

Na sestanku zastopnikov slovenskih kmetijskih podružnic dne 30. nov. v Mariboru so bili storjeni sledeči sklepi: 1. Vse kmetijske podružnice na Sp. Štajerskem imajo dne 1. januarja 1919 prijaviti svoj pristop k slovenski kmetijski družbi v Ljubljani ter prenehajo s tem dnevom biti članice Kmetijske družbe Štajerske. 2. Imenike članov morajo podružnice najpozneje do 4. jan. 1919 poslati Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani kakor tudi obenem udnino za vsakega člana po 6 K. 3. Podružnice naj skličejo nemudoma občne zборе, poberejo udnino, katera naj bo enotno za vsakega člana 10 K letno, tako, da se vpošlje 6 K osrednji družbi in ostane 4 K podružnici za njene stoške, za pisar-

niške potrebščine in za popravilo raznega orodja itd. Kakor hitro nastanejo zopet redne razmere, se lahko udnina zopet zniža. Opozarja se na sledeče: Vsak član dobi družbino glasilo »Kmetovalec«, izvrsten kmetovalski list. Dobavo raznih semen, gnojil, galice in nekaterih drugih gospodarskih potrebščin ima izključno Slovenska kmetijska družba in so teh dobav deležni le člani družbe.

Blagovni promet Zadrúžne Zveze v Celju.

Tiskovine za računse zaključke.

Opozarjamo, da imamo v zalogi inventurne izvlečke iz glavnih knjig z naslovnimi ovitki, dalje računse zaključke za posojilnice in mlekarne. Članicam priporočamo, da naročajo pri nas tisek računskih zaključkov; iste pri tem lahko obenem pregledamo. Dalje imamo v zalogi tiskovine za glavne knjige hranilnih vlog in posojil, blagajniške dnevnik, opravilne zapisnike, izkaze o rentnini in neposrednih pristojbinah zapisnike za seje načelstva, nadzorstva in občne zборе (zaradi velike zaloge oddajamo te zapisnike zelo po ceni), opomine za obresti in podaljšanje posojil ter vse za posojilniško poslovanje potrebne knjige in tiskovine. Kdor kaj potrebuje, naj hitro naroči, da dobi še svoje tiskovine po primerni ceni. Papirja silno primanjkuje.

Kose

7 in 8 pesti imamo sedaj na razpolago. Ker pridejo jako poceni, prosimo takojšnjih naročil. Zložene bodo v zaboje po 100 komadov. Stanejo iz skladišča komad 3 krone.

Špaga in žveplo.

Na razpolago je izvrstna konoplina špaga za pletenje vrvi in žveplo za sode.

Umetna gnojila.

Zadrúžna Zveza v Celju posluje kot razdeljevalnica umetnih gnojil v političnih okrajih Celje, Slovenjgradec, Konjice in Brežice. Za enkrat je na razpolago apneni dušik.

Vabilo k

25. rednemu občnemu zboru

Hranilnice in posojilnice na Dolu

registrovane zadrúge z neomejeno zavezo

ki se vrši v četrtek, dne 16. prosinca 1919 ob 3. uri popoldne v zadrúžni pisarni šte. 6 na Dolu.

DNEVNI RED: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. — 2. Odobrenje letnega računa za l. 1918. — 3. Razdelitev čistega dobička. — 4. Volitev dveh članov načelstva in nadzorstva. — 5. Slučajnosti.

V slučaju, da bi občni zbor ne bil sklepčen, vrši se v smislu § 35 pravil uro pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brezpogojno.

DOL, dne 21. grudna 1918.

NAČELSTVO.